

aby se hospodářský boj, k němuž patří též i stavovské a zájmové akce, směřující k obraně proti soutěži jiného, pohyboval v mezích slušnosti a dobrých mravů, nemůže nic jiného platiti pro stavovskou akci podniknutou uvedeným společenstvem. Že i společenstvo je předpisy uvedeného zákona vázáno, je tím méně pochybno, kdyžť právě ustanovení § 114, odst. 2 živnost. řádu jako jeden z účelů společenstev uvádí potlačování a odstranění obchodních zařízení, která ruší poctivou soutěž mezi členy společenstva (srovn. i § 114, odst. 3, lit. i) cit. zák.). Klade-li tu zákon důraz na poctivost soutěže mezi členy společenstva, nelze předpokládati, že by společenstvu bylo dovoleno postupovati proti soutěžitelům mimo společenstvo prostředky podle zákona čís. 111/1927 Sb. z. a n. nepřipustnými. Neplatí-li tudíž pro hospodářské boje společenstvem podporované nic jiného, než co ve smyslu hořejších vývodů platí o mezích přípustné soutěže všeobecné, nelze z toho, že šlo o funkci společenstevní, vyvoditi nedostatek bezprávnosti jednání obžalovaných, zvláště když podle § 119 lit. e), odst. 3 živn. řádu je naopak na starostovi společenstva, aby k jeho správě dohlédal, čímž mu byla dokonce uložena povinnost, aby provedení nezákonných usnesení a akcí zamezil. Kdyby však obžalovaní, k čemuž jejich odvod rovněž poukazuje, byli mylně předpokládali, že jsou třeba protizákonným usnesením výboru zavázáni, aby závadné plakáty uveřejnili, a že jsou tím zbaveni odpovědnosti, nešlo by tu, jak se odvod obžalovaných mylně domnívá, o omyl v oboru práva správního, jež by bylo klásti na roveň omylu ve skutečnostech po rozumu § 2 e) tr. z., nýbrž o omyl v oboru trestně-právním, tudíž zase o omyl, jenž obžalované podle §§ 3, 233 tr. z. nezbavuje viny. Zcela neprávem dovolává se odvod rozhodnutí čís. 4807 Sb. n. s., kde jde o případ zcela jiného rázu, totiž o projev, jímž podal posudek veřejný úředník z příkazu svého představeného v okruhu své činnosti a bez jakéhokoli soutěžitelského úmyslu. Hledíc k tomu, co předesláno, bylo zmateční stížnosti soukromé žalobkyně podle § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. vyhověti a uznati, jak se stalo.

V novém řízení bude na soudu nalézacím, aby u každého ze stíhaných výroků jednotlivě zkoumal, zda a pokud jsou na počátku důvodů pod lit. a—c) vytčené zákonné předpoklady skutkové podstaty přečinu zlehčování opodstatněny čili nic; vždyť nějakým paušálním posouzením, o něž se pokusily dosavadní rozsudky nalézacího soudu, nelze řešiti otázky, o něž jde v souzeném případě.

Čís. 5789.

Pojem »cudzích činiteľov« v smysle § 2 zákona na ochr. rep.; sú nimi aj československí štátni príslušníci, pracujúci v zahraničí na prípravách úkladov o republiku, podporovaní hmotnými a politickými prostriedkami cudzej moci.

K pojmu »chystaného zločinného podniku« v smysle § 12, čís. 1, odst. 2 zákona na ochr. rep.; pri kvalifikácii činu podľa tohoto ustanovenia neprichádza v úvahu dôvod vylučujúci trestateľnosť, že obžalovaný nemohol trestný čin prekaziť bez nebezpečenstva pre seba a pro

osoby jemu blízke; taktiež ustanovenie § 27 zákona na ochr. rep. pre zločin podľa § 12 cit. zák. neplatí.

K otázke totožnosti činu (§ 325, odst. 1, 2 tr. p.).

Prečin podľa § 18, odst. 3 zákona čís. 126/1933 Sb. z. a n. je formálnym deliktom tlačovým; chráneným právnym statkom nie je tu priamo Československý štát, ale tlač sama.

Materiálny súbeh tohoto prečinu so zločinom podľa § 2 zákona na ochr. rep.

(Rozh. zo dňa 12. januára 1937, Zm III 369/36.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti obžalovaným zo zločinu prípravy úkladov, zmätočné sťažnosti obžalovaných A. a B. čiastočne odmietol a čiastočne zamietol.

Vyhovujúc zmätočnej sťažnosti vrchného štátneho zastupiteľstva, zrušil najvyšší súd na základe dôvodu zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 c) tr. p. čo do obžalovaného C. rozsudky oboch súdov nižších stolíc a čo do obžalovaných D., E., F. rozsudok vrchného súdu a uznal týchto obžalovaných vinnými zločinom neoznámenia trestných podnikov podľa § 12, čís. 1, odst. 2 zák. na ochr. rep., spáchaným tak, že v roku 1933 v R. sa dozvedeli vierohodným spôsobom, že sa chystá zločin prípravv úkladov, tedy trestný čin v § 2 zák. na ochr. rep. uvedený, a opominuli to neodkladne oznámiť vierohodným spôsobom úradu.

Vyhovujúc zmätočnej sťažnosti vrchného štátneho zastupiteľstva, založenej na dôvode zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 b) tr. p., zrušil najvyšší súd rozsudky oboch súdov nižších stolíc dotyčne obžalovaných G. a B. čo do kvalifikácie trestného činu a čo do trestu a zistený čin kvalifikoval o k r e m zločinu prípravy úkladov podľa § 2, odst. 1 a 2 zák. na ochr. rep. a j ako prečin podľa § 18, odst. 3 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n.

Z d ô v o d v:

V časti, uplatňujúcej po zákone dôvod zmätočnosti podľa § 385, čís. 1 a) tr. p., je zmätočná sťažnosť obžalovaného B. bezzákladná. Neobstojí námietka obžalovaného, že sa nespochil k úkladom proti Československej republike, lebo nevidel v svojom konaní nič protizákonného preto, pokiaľ i politická strana X. pracuje tiež pre autonómiu a M. mu hovoril, že on a spochníci pracujú len pre autonómiu. Podľa zistenia nižších súdov dozvedel sa obžalovaný o cieľoch ľudí zoskupených okolo N. N., pracujúcich na odtrhnutí Slovenska od ČSR. jednak z rozhovorov s M. a ďalej z obsahu letákov, ktoré v S. v noci rozhodil. Pokiaľ sa obžalovaný dohodol so spochníkmi a aj pracoval pre tieto ciele — už rozhodnutím letákov — spochil sa tedy zúmyselne za účelom násilného odtrhnutia Slovenska od ČSR.

Taktiež neobstojí námietka, že M., N. a O. nie sú takými cudzími činiteľmi, akých má na mysli § 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n.

Cudzími činiteľmi sú predovšetkým osoby v cudzozemsku, ktoré svojím významom, vlivom a mocou sú spôsobilé podporovať úklady podľa § 1, resp. ich prípravu podľa § 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. Sú nimi aj cudzie nepravidelné organizácie vojenské, skupiny bohatých jednotlivcov, banky, fondy, ba aj strany politické a cudzia žurnalistika a nemôže byť pochyby, že takýmito cudzími činiteľmi sú aj osoby, ináč čl. príslušníci, ktoré v zahraničí pracujú na prípravách úkladov o republiku, súc podporované hmotnými a politickými prostriedkami cudzou mocou.

»Slovenská Národná Rada« s N. N. v čele, utvorená v Ženeve, je organizáciou podporovanou politicky a hmotne revizionistickými štátmi a je tedy takou organizáciou, členov ktorej nutno považovať za cudzích činiteľov v smysle § 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. K tejto skupine prinaležaly podľa zistenia nižších súdov a podľa vedomia obžalovaného osoby hore menované, s ktorými sa obžalovaný stýkal. Okolnosť, že sú čl. príslušníkmi, nevylučuje ich charakter ako cudzích činiteľov, naopak táto okolnosť len znásobuje nebezpečnosť ich osôb.

Bola preto zmätočná sťažnosť v týchto častiach zamietnutá ako bezzákladná podľa § 36, odst. 1 por. nov.

Z m ä t o č n á s ť a ť n o s ť v e r e j n é h o ť a l o b c u :

Krajský súd oslobodil obžalovaného C. od obžaloby pre zločin podľa § 2, odst. 1 a 2 zákona čís. 50/1923 Sb. z. a n., na neho vznesenej, lebo v zistených skutočnostiach nenašiel základu pre záver, že by obžalovaný bol vyvinul činnosť, smerujúcu k úkladom proti republike a činnosťou tohoto obžalovaného videl uskutočnené len znaky zločinu podľa § 12, čís. 1, odst. 1 a 2 zák. čís. 50/1923, avšak oslobodil obžalovaného, majúc za to, že tento obžalovaný nemohol trestné činy prekaziť a zločinný podnik oznámiť bez nebezpečenstva pre seba a pre osoby blízke.

K tomuto právnomu záveru sa pripojil aj vrchný súd a oslobodzujúci rozsudok potvrdil doložiac, že pre zločin podľa § 12, čís. 1, odst. 1 a 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. nemohol byť obžalovaný odsúdený aj preto, lebo žaloba znela len na zločin podľa § 2, odst. 1 a 2, tohože zákona a verejný žalobca ani behom pojednávania návrh na vyslovenie viny a potrestanie pre zločin podľa § 12, čís. 1, odst. 1 a 2 cit. zákona neúčiniť.

Krajský súd zistil, že obžalovaný C. bol s obžalovaným A. v poslednej dobe pred odhalením trikrát v T., kde mu A. predstavil M. v »jemu známom« hostinci, že A. dal jeden exemplár »Rakúskeho Slováka« C., že tento vedel o tom, že A. má doviesť šaty O., vedel o tom, že G. doviezol balík letákov a »Rakúskeho Slováka« a pomáhal tieto ukryť a odstrániť. Z doznania pred vyšetrojúcim sudcom zistil prvý súd, že obžalovaný sa pred D. v polovici septembra 1933 v rozhovore zmienil, že A. má nejaké tajné spojenie v T. a že pri tom padlo meno M. a pripustil aj to, že sa voči F. vyjadril: »G., tá somárina, doviezol balík papierov, — mám sa dať zavreť?«

Skutkové znaky zločinu prípravy úkladov podľa § 2 zák. na ochr. rep. sú v činnosti N. N. a jeho spoločníkov M., O. a N., dané a činnosť vyvinutá týmito osobami v spoločnosti s obžalovanými mala pomocou článkov časopisu »Rakúsky Slováka«, zvláštnych letákov a dopisov na

»ukrivdených«, »spolahlivých« a »suspendovaných« Slovákov pripraviť pôdu pre vzburu vnútri štátu idúca ruka v ruke s intervenciou z cudziny, aby násilím bolo Slovensko od ČSR. odtrhnuté.

Horejšie zistenie krajského súdu, prijaté tiež odvolacím súdom, skytá aj dostatočný podklad pre záver, že si obžalovaný bol aj subjektívne dobre vedomý, že činnosť A., brata obžalovaného G., M. a ľudí, ktorí sa v hostinci v T. schádzali, ako i ľudí, ktorí hnutie riadili, vykazovala objektívne skutkové znaky trestného činu v § 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. označeného. O cieľoch tohoto spolčenia sa dozvedel z obsahu časopisu »Rakúsky Slováč« a z letákov, nasvedčuje tomu aj tá okolnosť, že pomáhal letáky ukrývať a potom aj zničiť a jeho výrok »mám sa dať zavreť«.

Mýlili sa však súdy nižších stolíc, keď v tejto zistenej činnosti obžalovaného C. nespoznaly ani skutkovú podstatu podľa § 12, čís. 1, odst. 2 zák. na ochr. rep.

Podľa zisteného skutkového stavu spolčili sa spoluobžalovaní k úkladom o republiku a vošli k tomu istému konci vo styk s cudzou mocou. Týmto spolčením a vojdením vo styk trestná činnosť, označená v § 2 zák. na ochr. rep. nebola skončená, ale trvala ďalej a preto trvalo i nebezpečenstvo z tejto trestnej činnosti plynúce a zostala táto trestná činnosť, označená v § 2 zák. na ochr. rep., chystaným zločinným podnikom v smysle § 12, čís. 1, odst. 2 zák. na ochr. rep. Ponevác sa obžalovaný dozvedel o spolčení spoluobžalovaných a o ich vojdení vo styk s cudzou mocou z vlastnej skúsenosti, tedy vierohodným spôsobom, mal povinnosť chystaný zločinný podnik oznámiť úradu a ponevác tak neučinil, je týmto úmyselným opominutím oznámenia založená skutková podstata zločinu neoznámenia nebezpečného podniku podľa § 12, čís. 1, odst. 2 zák. na ochr. rep.

Pri tejto kvalifikácii trestného činu neprichádza v úvahu dôvod vylučujúci trestateľnosť, že obžalovaný nemohol trestný čin prekaziť pre nebezpečenstvo pre seba a pre brata.

Neobstojí však ani názor odvolacieho súdu, že u C., obžalovaného pre zločin prípravy úkladov o republiku, bolo treba zvláštneho návrhu žalobcovho, mal-li byť odsúdený pre zločin podľa § 12 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n.

C. bol žalovaný, že v roku 1933 v R. aj inde, v tuzemsku a cudzozemsku, spolčil sa s G., A., D., F. a inými osobami za tým účelom, aby sa pokúsil násilím odtrhnúť Slovensko a privteliť ho k cudziemu štátu, a že za týmže účelom vošiel v priamy styk s cudzími činiteľmi, najmä s M., N. a O. v T.

Krajský súd zistil skutkový stav, ktorý sa v podstate shodoval so skutkovým stavom, na ktorý sa opierala táto obžaloba, nevidel však v konaní obžalovaného dostatočne vyjadrený úmysel spolčiť sa, vojsť vo styk s uvedenými osobami za tým účelom, aby sa pokúsil odtrhnúť Slovensko od ČSR., spoznal však, že činnosť obžalovaného, z ktorej obžaloba vyvodila spolčenie a priamy styk s cudzími činiteľmi, bola takého rázu, že z nej nepochybne vyplývalo vedomie obžalovaného o zločinnom podniku, ktorý obžalovaný úmyselne neoznámil.

Pri posúdení totožnosti činu záleží na tom, aby išlo o tenže príbeh, ktorý podľa názoru obžaloby je trestný.

Podľa § 325, odst. 1, 2 tr. p. prislúcha súdu, aby žalovanú činnosť obžalovaného podľa zákona podriadil pod právne ustanovenie trestných zákonov, pri čom je viazaný návrhom žalobcovým len čo do zažalovaného činu a nie čo do jeho právnej kvalifikácie. Súd môže pri tom hľadať aj na skutkové okolnosti, na ktoré žalobca nehľadel, alebo ktoré nove vyšly na javo, len keď tým nie je dotknutá totožnosť činu a ide o ten istý zákonom chránený právny záujem.

Zákonom chránený právny záujem v súdenom prípade bolo zamedzenie príprav o republiku, resp. prevedenia samého úkladu a tento môže byť dotknutý nielen činnou účasťou na samých prípravách, ale i neoznámením tohoto zločinného podniku. Neporušuje tedy zásadu skutkovej totožnosti, keď súd pri rovnakom vedomí obžalovaného, že ide o prípravu úkladov o republiku, tedy o čin v § 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. uvedený, kvalifikoval úmyselné neoznámenie zločinného podniku, akonáhle odpadlo podriadenie činu obžalovaného pod § 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n., ako zločin podľa § 12, čís. 1, odst. 2 zák. na ochr. rep. Neprihádza v úvahu u tohoto obžalovaného ani ustanovenie § 27 zák. na ochr. rep. hľadiac na to, že § 12 v tomto ustanovení nie je uvedený a preto ustanovenie o účinnej ľútosti pre zločin podľa § 12 zák. na ochr. rep. neplatí. — — —

V časti generálnou prokuratúrou zadržanej treba priznať oprávnenie zmätočnej sťažnosti verejného žalobcu, podanej z dôvodu § 385, čís. 1 b) tr. p. proti výroku, ktorým boli obžalovaní G. a B. odsúdení pre zločin podľa § 2, odst. 1 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. s pominutím kvalifikácie aj podľa § 18, odst. 3 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n.

Prečin podľa § 18, odst. 3 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n. je formálnym tlačovým deliktom a chráneným právnym statkom nie je tu Čsl. štát priamo, ale tlač sama. Prečin tento není deliktom obsahovým a porušenie poriadkových predpisov tlačových podľa zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n. nie je nezbytnou podmienkou spáchania zločinu podľa § 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. a preto tieto činy nie sú ani v pomere prostriedku k vykonaniu činu v súdenom prípade. U zločinu podľa § 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. nie je nutné, aby zároveň boli porušené aj predpisy cit. tlač. zákona.

Keď však boli porušené dva zákony v ustanoveniach chrániacich rôzne právne statky, ide o súbeh trestných činov podľa § 96 tr. z. a nie o ideálny súbeh, tedy v súdenom prípade o jeden a ten istý trestný čin, ktorým bolo porušené niekoľko ustanovení trestného zákona, ako to dovozujú nižšie súdy.

Ponevác časopisu »Rakúsky Slovák« bola odňatá doprava do republiky výnosom ministerstva vnútra z 2. septembra 1933, čís. 59.041/1933 a tento výnos bol 8. septembra 1933 v Úradnom liste aj vyhlásený, bolo treba vyhovieť zmätočnej sťažnosti verejného žalobcu, domáhajúcej sa kvalifikácie činov týchto obžalovaných aj podľa § 18, odst. 3 zák. čís. 126/1933 Sb. z. a n. a v dôsledku toho zrušiť rozsudok odvolacieho súdu aj vo výroku o treste a tento im znova vymerať s použitím § 96, 98 tr. z.

Trestní rozhodnutí XIX.